

Motion

1983/84:607

Tore Nilsson

Den nya namnlagen

Den nya namnlagen har väckt stark irritation och mött kraftig kritik. Genealogiska föreningens uppfattning uttrycks i december 1983 på följande sätt:

Mordet på släktnamnet som förövades den 1 januari 1983 genom den nya namnlag som då trädde i kraft har hos allmänheten märkvärdigt nog väckt föga intresse. Ändå innebär den i ett speciellt avseende ett nidingsdåd mot den enskilde medborgarens integritet, mot familjens och släkterns gemenskap. I korthet: Efter upprepade riksdagsinitiativ sedan 1800-talets slut infördes äntligen genom 1963 års namnlag – alltså nära 100 år senare – ett materiellt rättsskydd eller ensamrätt för alla egenartade släktnamn, dvs. namn som var "ägnade att utmärka tillhörighet till viss släkt", flertalet borgerliga, fåtalet adliga. Skyddet varade i tjugo år. En persons ensamrätt till sitt släktnamn tillhör redan det förgångna. Ingen annan kan visserligen "ta" namnet på administrativ väg, men genom giftermål-skilsmässa-nytt giftermål och nya barn med nya makar kan ett giftasnamn från det första giftermålet snart nog spridas till en vid krets av helt obesläktade personer. I frihetens och jämlikhetens heliga namn har släktnamnet utplånats ur lagen och ersatts med det neutrala "efternamnet", som inte alls behöver ha något med släktskap att göra.

Sant är att den gamla lagen behövde fräschas upp och justeras på vissa punkter. Men det hade lätt nog gått att ordna med ändring av vissa otympliga administrativa förfaranden. 1963 års namnlag var en utmärkt lag, väl genomtänkt och grundad på en stark folktradition. Någon opinion för en genomgripande namnreform fanns inte när en utredning sattes till mindre än tio år senare. Trots detta har vi nu drabbats av en namnlag som i väsentliga stycken sätter tradition och principer på huvudet, till nackdel både för enskilda och tillämpande myndigheter. Tro inte att GF har varit överksam! Under utredningsarbetets gång och genom sitt remissvar sökte GF – liksom så många andra instanser – påverka utformningen av den nya namnlagen i riktning mot fortsatt hänsyn till individ och släkt, dock förgäves. Men låt oss fördenskull inte ge upp! Låt oss som genealoger var på sin ort och på sitt sätt arbeta för att göra missgreppen i den nya namnlagen till en parentes och snart nog återfå en namnlag som är förankrad i människors rättsuppfattning och släktkänsla!

Det är angeläget att namnlagen så snart som möjligt avskaffas och ersätts av en reviderad upplaga av namnlagen 1963.

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till ny namnlag snarast möjligt.

Stockholm den 19 januari 1984

TORE NILSSON (m)